

Árkossy P. Lajos

1863. szept. 28—1915. jul. 21.

Gyöngé, erőtlen testben erős, eszményekért élő lélek, tiszta látás, logikus gondolkozás, előkelően nyugodt, szerény, mindene-
ket megnyerő és lebilincselő fellépés. Gyöngé egészségi állapota
miatt aránylag fiatalon kellett otthagynia állását az államvasutaknál,
ahol főellenőr volt s a személyi ügyek referense. Ez a hivatali
állása messzeb esik tőlünk, semhogy értékelni és jellemezni meg-
próbálhatnók azt a munkát, amelyet itt végzett. Arról azonban
bizonyosságot tehetünk, hogy pályatársai, akikkel alkalmunk volt
róla beszélgetni, mindnyájan szeretettel és melegséggel emlékeznek
róla, a szelid jóságú emberről, a jó barátról, szorgalmáról és lelkes
kötelességtudásáról.

Nyugalomba vonulván, az unitárius egyház előadó számvevői
állásra választotta meg. Azok a várakozások, melyek az addig e
téren ismeretlen ember működéséhez fűződtek, teljes mértékben
valósultak. Sőt az az ember volt, aki egy természeténél fogva ellen-
szenves állásnak tiszteletet tudott szerezni, egy addig nem elég
helyesen értelmezett közigazgatási szervnek irányt és tartalmat
tudott adni. A számvevőség fogalmának tartalmát eddig kimerített-
nek gondoltuk a számsorok összegezésével, az eredmények helyes-
ségének vagy helytelenségének megállapításával. Árkossy volt az
első — mindenekben méltó számvevő-társával, — aki úgy fogta
fel állása kötelességét, hogy nem elégedett meg az állapotok szám-
szerű konstatálásával, hanem először bepillantást igyekezett szerezni
egyházunk pénzügyi közigazgatásába s kellő tájékozódás után mélt-
tató és bíráló megjegyzéseket és észrevételeket tett, helyeselt és
rosszalást fejezett ki, amint az ügy érdeke kívánta. Működését az
is előnyösen jellemzi, hogy alatta nem a minden reformot, minden
újítást háttérbe szorító, lehetetlenné tevő kizárólagos finánc-szem-

pontok uralkodtak. Amely tervnek, amely javaslatnak helyességéről, üdvös voltáról meggyőződést szerzett, annak valószínűsítése céljából mindig meg tudta szerezni az anyagi eszközöket, mindig rá tudott mutatni a szükséges forrásokra. Modern ember volt, tiszta látású, de ősi puritán erkölcsi habitussal. Ez az erkölcsi konzervativizmus párosulva korunk haladni, előre törekedni vágyásával a legszerencsésebben egyesült benne s pénzügyi, gazdasági és nevelésügyi szempontból valóban nem kívánhatunk jobbat kicsiny egyházunknak, mintha azt óhajtjuk, hogy utódja legyen az ő erkölcsi és szellemi strukturájában hozzá méltó társa, s fogja fel hivatásá olyan egyetemes, áttekintő pillantással, mely nem vesz bele a számsorok végtelen rengetegébe, hanem azokon át szüntelen azokat a nagy és nemes egyházi és iskolai célokat látja, amelyeknek szolgálatában áll a pénz.

IRODALOM.

Az igazi élet felé. Irta: Bernát István, a Kálvin-szövetség elnöke. Budapest, 1915. 85 l. Ára 1 K 20 fill.

Szerző kis művét ilyen ajánlással vezeti be: „Vezérül az élet útain fiainak és azoknak ajánlva, kik hozzá hasonlók.“ Mint ez ajánlásból is látszik, nem tudományos célt kíván szolgálni. Az élet amugy sem a szillogizmusok s az ész mesterkélt tantételei szerint igazodik. Egy vallásos apa és egy puritán emberbarát józan élet-filozófiája jut kifejezésre benne, aki már bevezető soraiban ilyen vallomást tesz: „Réges-régen, jóformán az öntudatra ébredés óta élt bennem a vágy, hogy az élet célját magasabbra helyezzem annál, mi a legtöbbek munkájának irányt ad.“ „Ne feledjük, hogy a szívnek nemes érzelmei a legértékesebb kincs és az élet teljességét csak a vallás adhatja meg.“ Ez azonban nem zárja ki a tudomány kellő értékelését, mert a tudás lehet erős támasza a hitnek s a kettő összhangjából származik a lélek nyugalma, amely mindennél értékesebb.

Ezen az általunk is helyesnek gondolt elvi alapon a következő fejezetekben fejti ki életelveit: I. Vallás nélkül. II. A természet tanúságai. III. Erkölcsi világunk. IV. A vallás szüksége. V. A felsőrétegek. VI. Az igazság útján. Így jut el arra az igazságra, hogy „az igazi élet csak az, ha egész lélekkel alkotó munkásai leszünk azoknak a nemes céloknak, amelyekhez a mély és áldozatos szeretet segíthet bennünket.“

Az élet ismeretével s ebből leszűrt tapasztalattal, az eszményekért való komoly hevülettel és sok jó akarattal megírott kis könyv. Ezekért szívesen feledjük a benne előforduló ismétléseket és stílusbeli hiányokat.

V. A.